

ležuje zborniga posvetovanja iz čiste ljubezni do domovine brez drugih namenov; če pa vendar v kakim kraju volivci kteriga manj premožniga moža izvolijo za poslanca, mu oni zlože, da zamore tisti čas v Londonu živeti.

5. V nobeni deželi se zasluge za deželo zasluženi mož tako ne čislajo, kakor na Angleškem; cerkve, ulice in javne poslopja (Greenwich) so polne slavnih spominkov. Že v sercih malih otrok v šolah se zbuja čutljeji časti v tem, da se takim, ki se izverstno obnašajo, delijo častne svetinje, slave trakovi in drugi kinči. Poslavljanje po redih pa se ne godi pogostoma, ker s tem, da bi se preveč redov delilo, noče vlada vrednosti teh poslavil krajšati; kar se lahko dobi, zgubi vrednost.

6. Svobodna srenja je podlaga svobodne Angleške vlade; kralj ali kraljica je namestnica postave in namestnica veliciga svobodniga ljudstva; kraljico spoštuje ljudstvo kaj visoko; kodar se prikaže, ne da bi vpili in rijovali, se ji priklanjajo ponižno in s spodobnim klicam jo pozdravi vsak: „Bla-goslovi Bog kraljico našo“.

7. Posebne hvale vredno na Angleškem je to, da vsakimu blagu, ki je na prodaj, je napisana zadnja cena, po kateri se prodaja; ta cena je pa tudi gotova, in vsak kupec, če tudi otrok, je obvarovan po tem goljufije.

8. Ker je na Angleškem vsacimu rokodelstvo ali obertnijstvo pripušeno, in je dežela po svoji legi za kupčijo po celim svetu posebno pripravna, se čez leto toliko blaga nadela, da ga je za tistih 154 milijonov ljudi, ki jih angleška država šteje, veliko veliko preveč, zato si fabrike in tudi vlada na vse strani prizadevajo, domače izdelke tudi v ptuje dežele spečati. Scer pa je od zore do mraka po ulicah tako barantanje in ponujanje blaga, da je sila. V Londonu in na Angleškem sploh ni nič družiga kot vse je le obertnija in kupčija, zato se ptujic, ki v to mesto polno dima, megle in sopuha pride, kmalo naveliča dalje tukaj ostati, kjer je silna dragina, se mesovje na pol sirovo vživa in se sploh jedila po svojim kuhajo.

9. Veliko veliko hvale vredniga se najde pri Angležih; to pa imajo, kar se vendar zagovarjati ne more, da malokteri Anglež kak drug jezik zna, kakor le svojiga, in če ga tudi zna, ga noče govoriti, ako ni nar veči potreba. Nar bolj pa se brani Anglež francosko govoriti, ker Anglež Francoza ne more viditi, tako ga sovraži.

10. Kar tudi ni hvale vredno, je, da vsakdo kakoršne koli vére, je dolžan anglikanski duhovšini davek odrajtovati. Ker je vsakimu svoja véra po postavah angleške vlade svobodno pripušena, je vendar očitna krivica, da mora vsak svoj delež za živež duhovnam ravno le anglikanske vére odrajtovati.

11. To je gotovo, da kmetijstvo je podlaga blagostanja narodov. Vlada je kmetijstvo močno povzdignila, da je uvožnjo ptujiga žita zlo zabranila; ko je to prepoved spet overgla, so bili kmetovavci zlo nejevoljni, in te nejevoljnosti ne bo konec, dokler ta rod živi. Zato podpira vlada sedaj drenažo, po kateri se rodovitnost zemlje povikšuje, in bo mogla kmetijstvo vedno podpirati, če ne, bojo kmetovavci raji svoj denar na obertnijstvo obrnili, kjer jim več obresti donaša.

(Po »Bericht über die englische Landw. von Dr. Fr. X. Hlubek«.)

Ogled nove kazenske postave zoper hudodelstva, pregreške in prestopke.

(Dalje.)

Od raznih plemen pregreškov in prestopkov.

Kaznjive djanja, ktere se tu po primeri svoje važnosti in svojega škodljivega nasledka za pregreške ali prestopke izrekó, se delé v sledeče plemena:

1) Kaznjive djanja zoper javno varnost, namreč zoper javni pokoj in red, zoper javne naprave in naredbe, za občno varnost in zoper dolžnost kacega javnega urada;

2) kaznjive djanja, ktere varnosti posameznih ljudi, namreč osebni varnosti na življenju, na zdravju ali sicer na telesu, varnosti lastnine ali zaslužka (pridobitka), varnosti poštenja in dobrega iména, ali varnosti drugih pravic škodo preté ali delajo;

3) pregreški in prestopki, kteri javno nramnost (občno lepo vedenje) žalijo.

Od pregreškov in prestopkov zoper javni pokoj in red.

Pregreška rabuke (zavzdiga, Auflauf) postane kriv, kdor zoper kako pri „vstaji“ imenovanih oseb, kadar kako gosposkino povelje spolnujejo, ali svoj ured ali svojo službo opravljajo, več ljudi nagovarja, da bi mu pomagali ali da bi se zoper stavili. Kazen je hud zapor od 1 do 6 mescov.

Kakor je pri javnem nepokoju povelje dano, da naj vsak s svojimi domačimi doma ostane, se vsak, kdor brez znamenitega uzroka iz doma gré, zlasti pa gospodar, ali kdor je sicer glava rodovine, zakrivi s pregreškom rabuke, če domačih, ki so pod njim, kolikor je mogoče doma ne derži.

Kazen gospodarja ali glave rodovine je zapor od 1 tedna do 1 mesca. Ravno tako je kaznovati tiste, ki v taci okolšinah iz hiše odidejo, čeprav se niso nobenega nereda vdeležili.

Kdor pri rabuki, ki je vstala, tudi iz vsacega družega uzroka, in ne iz tistega, zavoljo ktereга skupljanje ljudi hudodelstvo postane, urednika ali straže ne uboga, ko le-ta množici se raziti vevata, je tudi kriv pregreška rabuke, in se kaznuje z zaporom od 1 tedna do 1 mesca.

Če bi se kdo pri takem vpiranju bil z urednikom ali stražo prepirati ali z njima besedovati jel, je kazen hud zapor na en mesec, ki naj se po okolšinah poostri.

(Dalje sledi.)

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* V seji društva sv. Mohora je bilo po naznanilu „Bčele“ oznanjeno, da se je doslej 590 družtvenikov oglasilo. Po tem je bilo sklenjeno, da se imate novi knjigi, namreč: „Gofina razlaganje cerkovnega leta (20 pol) in g. Kafola „duhovni nagovori“ (1. del, 17 pol) berž čast. odborom razposlati. Drugi del Gofina in pridig se bo v novem letu izdal. Dokler niste te knjigi celo dokončane, se po bukvarnicah ne bote prodajale. Ob enem z Gofinom in pridigami se bode gg. družtvenikom tudi „Naravoslovje ali fizika“ od g. K. Robida-ta razposlalo. — Je Celovski odbor poskerbel, da se bodo v novem letu družtvene bukve na lepšem popirju in z boljším črnilom tiskale. Ako bi se vendar prigodilo, da bi Celovška tiskarnica ne zadovoljila, se bodo knjige kje drugod tiskati dajale. — Ker je mnogo družtvenikov željo razodelo, da bi družtvo tudi kak časopis izdajalo, je bilo sklenjeno, „šolskega prijatelja“ za to odbrati. Po tem naj bodo v

novem letu vsi družtveniki, ki na leto 3 gold. (razun upisnine) plačujejo, „šolsk. prijatelja“ pod tim pogojem dobivljali, ako 3 goldinarjem tudi 36 kr. sr. za pošt-nino priložijo. Učeniki na deželi in učenci pa, ki na leto le 1 gold. 30 kr. (razun upisnine) plačujejo, imajo temu znesku še 1 gold. 36 kr. priložiti, torej vsega vkup 3 gold. 6 kr. plačati. Ako bi vendar prvi 36 kr. sr., učitelji in učenci pa 1 gold. 36 kr. k določenej letnini priložiti opustili, bodo samo družtvene knjige brez „šolskega prijatelja“ dobivljali. — Je bilo sklenjeno, v kratkem povabilo k pristopu za novo leto razpisati. Pa tudi za to leto je še mogoče k družtvu pristopiti.

* V knjižnici Ivana iz Capogrosso Caragnini so našli horvaško pesem: „Povist vangelska bogatoga a nesrečna Epulona a cestita Lazara, iliti o štete (škode) bogatstva a koristi ubovstva (uboštva).“

* Časopis „Svetovid“, ki je dozdej v Temišvaru izhajal, se bo znanprej na Dunaji tiskal, ker so tiskarni stroški ondi nižji kakor v Temišvaru.

Ogled po svetu.

Dvanajst Indianskih zapoved za žene.

Iz »Svetovida«.

Ker pri nas v Europi veliko žen hlače nosi, to je, da mož plesati mora, kakor mu ženica žvižga, ne bo od škode, ako zvémo, kako je med Indiani, kar nam „Svetovid“ pové, ko popíše (smešne) Indijske postave, ki se takole glasé:

1. Za ženo ni družega Boga, ko njeni mož.
 2. Ako je mož še tako star, gèrd, neprijazin in sirov, ali če je vse premoženje svoje za milošnje potrosil, je vendar treba, da je žena možu kot gospodarju svojemu pokorna, in njemu se dopasti potruditi.
 3. Ženska je vstvarjena, da je pokorna, dokler živi; ako je devica, da se vklanja očétu; ako je omožena, da se vklanja možu; ako je udovica, da se vklanja otrokom svojim.
 4. Žena ne smé nikadar z možom svojim pri jedni mizi jésti, ampak si ima za čast šteti, ako jésti smé, kar možu ostane.
 5. Kadar se smeja mož njeni, naj se smeja tudi ona, in joka naj, kader se mož joka (plaka).
 6. Žena ima brez razločka stanú možu svojemu vedno tiste jedila kuhati, ki jih nar raji jé.
 7. Da očém moža svojega dopade, se ima žena vsaki dan kopati, narprej v čisti in potem v žafranovi vodi, svoje lase mazati in česati, kraje okoli trepavnic z antimonom, čelo pa rudeče barvati.
 8. Ako je mož na poti, je treba, da se žena postí, da na zemlji spava, in da se ne lišpa.
 9. Kadar mož domú pride, mu mora žena vesela naproti iti, da mu podá račún od obnaše svoje, od besed svojih in celò od misel svojih.
 10. Ako jo mož pokrega, se mu ima za njegovo dobro voljo zahvaliti.
 11. Ako jo mož natepe, naj sprejme kaštigo svojo s poterpežljivostjo, naj mu pomerljivo roko poljubi in ga za odpuščenje prosi, da ga je razserdila.
- To so zapovedi iz (ajdovskih) Indianskih knjig. Prosimo Serbkinje za oprostenoje — pravi nadalje preostri „Svetovid“ — da smo se prederznili, v serbski jezik jih prestaviti. Z dvanajsto jim čemo prizanesti, tem več, ker je tudi v izvirni postavi ni; ako bi pa smeli serbski komentar podmenuti, moglo bi se reči:
12. Ako mož ženo v nezvestobi zalazi, se ima ona očitno sožgati.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Terviza poleg Pazna v Istrii. P—k. Dam Vam vediti, da letošnji krompír zadnje dni svečana sajen in konec veliciga serpana izkopan je pri nas popolnoma zdrav. Tudi repa se je prav dobro ponesla; gosp. Janez Mrak je repo pridelal, ki je marsiktera tako dolga kot debela, in vaga še čez 5 funtov.

Od Kupe. Minulo nedeljo, to je, 28. dan preteklega meseca se je u Metlički okolici na tako zvanim g. Kostrevčevem selišči, ki tik velike ceste med Metliko i Kupo stoji, zutra ob 6. med rano mašo, prederzno i grozovito hudodelstvo zgodilo. Staro gospó Kostrevčevko, ki je sama doma ostala, so od maše pridši posli u kervi ležečo našli i poleg nje jekleno sekíro. Široko od-perta rana na glavi je kazala, da je bila pomilovanja vredna sirota s tem morivnim orodjem umorjena. Hrami i predali — se vé da — so bili tudi vsi prazni najdeni. Kdo je tako pakleno zločest dopernesel, ni še znano. Čudno i jako čudovito pak je, da se je to vse godilo o dobi, ki so ravno ljudi memo v Metliko k maši dohajali. — Lepa prihodnost se nam odkriva!

Borovčan.

Iz Postojne. M—. Po mnogih nemških časnikih je plavala neka „nežica“, o kateri so se gotovo marsikteri bravci čudili, zlasti ko je s tako modrim obrazom povedana bila, da je namreč nekoč 4 leta staro deklice dvanajsti dan po hudi bolezni 5 polžev 1 pavc dolgih in 4 čerte širokih izbljuvalo, ki so se še gibali in so bili živi; zraven popisa je bil še dobrovoljin opomin pristavljen! Za božjo voljo! ali smo zares v taki tami, da si upajo časniki take marine merdželice bravam na mizo postavljati! Ali vredniki celò nič ne prevdarijo, kar jemljejo v svoje liste! Ali je vsaka vraža ali izmišljena reč res že resnica! Ali jim je vse ljubo, kar jim kak dopisnik tiší!

Modri nebeški stvarnik je določil vsaki živi stvari svoje bivališče, v katerim živeti in se ohraniti zamore; kadar pride ob to, mora poginiti; celò človek in živina imata svoje lastne červe in gliste, kateri poginejo, ako morajo njim določeno prebivališče zapustiti. Deni červa ali glisto, ki živi pod milim nebom, v človeka ali kakošno živinče, poginiti mora, kakor človek umerje, če ga deneš kam, kjer zraka ni; — deni pa človeške gliste ali živinske červe pod milo nebo, ravno tako ti bojo poginili kmalo, ker to ni njim vgodno prebivališče; vzemi konjske breceljne, ki kot červi živé le v želodcu konjskim, in spravi jih, na priliko, v želodec goveje živine, boš vidil, kak kmalo bojo poginili.

Vse to so gotove skušnje, zoper ktere ni ugovora več. Kaj si more tedaj pameten človek misliti, ako od taciga „medveda“ bere, da so polži 12 dni v želodcu živi bili in strašno boleznin napravili, kakor da bi želodec s svojimi soki in kislinami kaj taciga tako dolgo živiga v sebi terpel, da bi ne izmetal kmalo iz sebe, ali saj razkrojil in do mertviga prekuhal, kakor prekuha marsiktere druge še bolj terdovratne reči. Res je, da je človek že marsikrat kaciga červa, kebra ali kteriga družiga merčesa požerl, tudi marsikter krajcar je že derčnil v želodec, — ali kmalo se je bljuvajoči želodec vsega tega spraznil, ali je pa prišlo pozneje skozi červa na dan, tode nikdar živo, ako je, postavim, 12 dni v životu človeka bilo.

Bo morebiti kdo rekel: „živo ali neživo, je vse eno; da je prišlo iz človeka;“ — jez pa menim, da je dolžnost vsaciga časnika, da ne trosi zmot po svetu, in ker večidel bravcov tako nima pravih naravoslovskih vednost, da jih saj še bolj ne zmoti po pripovedkah, ki so bôse od konca do kraja. V vsim se mora le res—